

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

התוועדות

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

ש"פ מסעי, מבה"ח מנחם-אב, ה'תשכ"ז

חלק ב – יו"ל לש"פ דברים, ו' מנחם-אב, ה'תשע"א

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ואחת לבריאה

בס"ד.

פתח דבר

לקראת ש"פ דברים הבעל"ט, הננו מוציאים לאור חלק שני מהתוועדות ש"פ מסעי, מבה"ח מנחם-אב ה'תשכ"ז — הנחה בלתי מוגה (חלק ראשון יצא-לאור לש"פ מסעי).

*

בתור הוספה — מכתב (תדפיס מכרכי "אגרות-קודש — מילואים" מהשנים תרפ"ה-תשל"ה, שמכילים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו'", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

ערב ראש חודש מנחם, ה'תשע"א (ופרצת),
ברוקלין, נ.י.

©

Published and Copyright 2011 by
LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610 • Fax. (206) 666-1770

E-mail: info@lahak.org • Internet: <http://www.lahak.org>

The Kehot Logo is a registered trademark of Merkos L'inyonei Chinuch, Inc.

5771 • 2011

Printed in the United States of America

נדפס באדיבות דפוס
The PrintHouse
538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237
(718) 628-6700

נסדר והוכן לדפוס
על ידי חיים שאול בן חנה
בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"
Tel. (718) 604-2610 Fax. (206) 666-1770

נדפס בסיוע ולזכות בנימין בן חדוה ומשפחת פדרמן ולזכות אמם חדוה בת לאה רייזל

טז. שנה זו היא "שנת הקהל" (שהרי הענין ד"הקהל" הוא כמו כל ענין שישנו במשך השנה, שפועל על כל השנה כולה)¹⁰⁴, ונותרו רק ב' חדשים עד לסיומה, בערב ר"ה. וליתר דיוק, כיון שהענין דהקהל מתחיל במוצאי יו"ט ראשון של חג הסוכות¹⁰⁵, נמשכת "שנת הקהל" עד לחג הסוכות הבא.

[ואף שהענין ד"הקהל" פועל גם על כל ז' השנים שלאחריו, עד לשנת הקהל הבאה, כשם ששנת השמיטה פועלת על כל ז' השנים שלאחריו, עד לשנת השמיטה הבאה — הרי זה רק הארה בלבד, ואילו עיקר הענין ד"הקהל" הוא בשנת הקהל עצמה, כשם שדיני שמיטה הם רק בשנת השמיטה].

וכיון שהתחלת כל הענינים היא בתורה, ישנו הענין ד"הקהל" בתורה — עי"ז שכו"כ מישראל נקהלים יחדיו על מנת ללמוד תורה, שזהו התוכן הפנימי ד"הקהל" (לא רק ע"פ פנימיות התורה, אלא התוכן הפנימי בפשטות), "למען ישמעו ולמען ילמדו וגו'"¹⁰⁶.

ובפרט בנוגע ללימוד פנימיות התורה, תורת החסידות — הנה אלו שהם כבר חסידים (כך, שזהו דבר שאינו יכול להיעשות ע"י אחרים), צריכים להקהיל יהודים נוספים שנמצאים בסביבתם וללמוד עמהם חסידות, ולפעול עליהם שגם הם יהיו חסידים.

וכמו"כ ישנו הענין ד"הקהל" בנוגע לקיבוץ ספרי וכתבי ("ביכלאך") חסידות, על מנת להתעסק בהגהתם וסידורם לדפוס, שע"ז נעשית ההפצה הכי גדולה, ות"ל שכבר הגיעו לכאן כו"כ ביכלאך חסידות, אבל יש עוד כו"כ ביכלאך שלא הגיעו עדיין.

ובעמדנו בשנת הקהל — הרי זה הזמן המתאים וראוי לכך במיוחד. ובענין זה יש לציין, שלפני יום הש"ק הגיעו לכאן כמה "ביכלאך" חסידות, ע"י יהודי שהוא לאו דוקא מ"שפיץ חב"ד", אלא רק לאחרונה התקרב ליהדות וחסידות; (כ"ק אדמו"ר שליט"א אמר בבת שחוק: אינני יודע אם הוא מניח גם תפילין דר"ת, אבל עכשיו הוא יהודי שומר תומ"צ בכל הפרטים, ודוקא הוא הביא כו"כ ביכלאך חסידות ממדינתנו מלפנים, מתוך מסירת נפש כו').

[ולהעיר מהמדובר כמ"פ בענין "שש מאות אלף רגלי העם אשר

(106) וילך לא, יב.

(104)

(105) רמב"ם ה' חגיגה פ"ג ה"ג.

אנכי בקרבו גר¹⁰⁷ (על יסוד המבואר בתורה אור¹⁰⁸), שיש מעלה יתירה כאנשים פשוטים שהם בבחי' "רגלי", בשנים או בלימוד ועבודת החסידות. ועד"ז בנדו"ד, שדוקא יהודי הנ"ל הביא את ה"ביכלאך", ואילו ה"ביכלאך" שנמצאים אצל "שפיץ חב"ד", לא הגיעו עדיין... ובכל אופן, אין זה נוגע לתוכן הענין שאודותיו ידובר עתה].

ובין ה"ביכלאך" שהגיעו, ישנו מאמר ד"ה שיר המעלות בשוב הוי' את שיבת ציון, שניכר שהוא של הצמח-צדק, ומיוסד על מאמר ד"ה זה בתורה אור¹⁰⁹, לא רק בנוגע לכללות תוכן המאמר, אלא גם בנוגע לפרטי הענינים שבו.

יז. מאמר (כעין שיחה) ד"ה שיר המעלות בשוב הוי' את שיבת ציון גר'.

* * *

יח. בנוגע לפירוש רש"י, מסתמא פירסמו כבר, שביום הש"ק זה — שקשור כבר עם ר"ח אב, שבו נסתלק אהרן הכהן¹¹⁰ — ידובר אודות פירוש רש"י על הפסוק¹¹¹ "וישמע הכנעני", "כאן לימדך שמיתת אהרן היא השמועה, שנסתלקו ענני הכבוד, וכסבור שניתנה רשות להלחם בישראל". הביאור בפירוש רש"י בפרשתנו, בהשוואה לפירוש רש"י בפ' חוקת¹¹²: "וישמע הכנעני, שמע שמת אהרן ונסתלקו ענני הכבוד... ועמלק מעולם רצועה מרדות לישראל מזומן בכל עת לפורענות"¹¹³ — שכיון שבסיפור מיתת אהרן שבפרשתנו ניתוספו פרטים עיקריים שלא נאמרו בסיפור מיתת אהרן בפ' חוקת (שמת בנשיקה, זמן ההסתלקות, ושנות חייו), לכן מפרש רש"י ש"כאן לימדך (ענין נוסף במיתת אהרן שמורה על גדלותו¹¹⁴) שמיתת אהרן (כשלעצמה, לא רק מצד התוצאה של סילוק ענני הכבוד) היא השמועה" שגרמה למלחמת ה"כנעני" — לא רק מצד התכונה המיוחדת של עמלק ("הכנעני... יושב הנגב", "זה עמלק"¹¹²) שהי' "מעולם רצועה מרדות לישראל", גם בחיי אהרן (אלא, שכל זמן שענני הכבוד

הקושיות, באמרו, שכאשר מקדימים לשאול קושיות, אזי מתקבל הענין ("עס לייגט זיך אָפּ") באופן טוב יותר, כידוע. (114) ואילו בפ' חוקת ההדגשה היא על מעלתו של משה — "ויעש משה כאשר צוה ה'", "אע"פ שהדבר קשה לו, לא עיכב" (כ), כז ובפרש"י).

(107) בהעלותך יא, כא.

(108) בראשית א, ב.

(109) וישב כח, ג ואילך.

(110) פרשתנו לג, לח.

(111) שם, מ.

(112) כא, א.

(113) כ"ק אדמו"ר שליט"א פירט את

הקיפו והגינו על בני, לא היתה לו אפשרות להלחם בישראל¹¹⁵, ולכן מיד כש"שמע שמת אהרן ונסתלקו ענני הכבוד", אזי "וילחם בישראל"¹¹², אלא גם בתור "כנעני" בלבד (שלכן לא נאמר "יושב הנגב", אלא רק בתור סיפור: "והוא יושב בנגב בארץ כנען"¹¹¹), שנלחם בישראל רק לאחר שהי' "סבור שניתנה רשות להלחם בישראל"¹¹⁶, מצד מיתת אהרן¹¹⁷ — הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפס בלקו"ש ח"ח ע' 192 ואילך.

* * *

יט. בהמשך להאמור לעיל (סי"ח) אודות פרטים עיקריים במיתת אהרן שניתוספו בפרשתנו, יש להתעכב גם על פירוש רש"י על הפסוק¹¹⁰ "ויעל אהרן הכהן אל הר ההר על פי ה' וימת שם", "מלמד שמת בנשיקה" — דלכאורה צריך להבין:

(א) מדוע כותב רש"י "מלמד שמת בנשיקה", שמשמעותו שזהו לימוד מדבר צדדי — לכאורה הרי זה פירוש הכתוב "על פי ה'" (כי נשיקה היא בפה), וא"כ, הול"ל "על פי ה'", "בנשיקה", כמ"ש בפסוק¹¹⁸ "וימת שם משה על פי ה'", "בנשיקה"?

(ב) לאידך גיסא: לכאורה אי אפשר לפרש מ"ש "על פי ה'" גבי מיתת אהרן, "שמת בנשיקה", שהרי התיבות "על פי ה'" קאי על מ"ש לפנ"ז "ויעל אהרן הכהן אל הר ההר על פי ה'" (ורק לאח"ז נאמר "וימת שם"), ולא כמו במיתת משה, דכתיב "וימת שם משה על פי ה'", וא"כ, מהו הכרחו של רש"י לפרש שאהרן "מת בנשיקה"?

מפרשי רש"י¹¹⁹ מבארים ש"על פי ה'" נדרש לפניו ולאחריו, והיינו, שקאי הן על מ"ש לפנ"ז "ויעל אהרן אל הר ההר", והן על מ"ש לאח"ז "וימת שם";

אבל לכאורה אי אפשר לומר ש"על פי ה'" קאי אלאחריו, דכיון שטעמו בטיפחא, הרי זה מורה על גמר הפיסקא — כמובן מפירוש רש"י

ע"י יציאתם מן המחנה שהי' מוקף בענני הכבוד, בה בשעה ש"ארוך ברית ה' ומשה לא משו מקרב המחנה", ולכן, "וירד העמלקי והכנעני .. ויכוס גו'" (שלח יד, מד-מה).
116) משא"כ לפנ"ז, כיון ש"נמוגו כל יושבי כנען" (בשלח טו, טו).

117) וזהו שרש"י מסיים: "לפיכך (כדי ללמדנו גודל מעלתו של אהרן) חזר וכתבה".

118) ברכה לד, ה.

119) רא"מ ושפתי חכמים.

115) אא"כ היו יוצאים מחוץ לענן, כמו ברפידים, שהיו "הנחשלים", "חסרי כח מחמת חטאם שהי' הענן פולטן" * (פרש"י תצא כה, יח. וראה לקו"ש שבפנים הערה 23). וכן במעפילים: "ויעפילו לעלות אל ראש ההר",

* וי"ל שבמשך כל הזמן שלאח"ז הי' מעמד ומצב ד"אתם הדבקים בה' אלקיכם גו'", ושוב לא היו "נחשלים" ש"הי' הענן פולטן".

על הפסוק¹²⁰ "הכתובה בספר התורה הזוה", "ולמעלה הוא אומר¹²¹ גם כל חלי וכל מכה וגו' בספר התורה הזאת, הזאת לשון נקבה, מוסב על התורה, הזוה לשון זכר, מוסב על הספר, וע"י פיסוק הטעמים הן נחלקין לשתי לשונות. בפרשת הקללות הטפחה נתונה תחת בספר, והתורה הזאת דבוקים זה לזה, לכך אמר הזאת, וכאן הטפחה נתונה תחת התורה, נמצא ספר התורה דבוקים זה לזה, לפיכך לשון זכר נופל אחריו, שהלשון נופל על הספר", ומזה מובן גם בנדוד, שהטיפחא שבסוף התיבות "על פי ה" מורה על ההמשך לפניו ("ויעל אהרן גו' על פי ה").

כ. ויש לומר הביאור בזה:

התיבות "על פי ה" — קאי בודאי על "ויעל אהרן גו'" (כנ"ל), אבל, אם כוונת הכתוב לומר שעליית אהרן אל הר ההר היתה ע"פ ציווי ה', הול"ל "ויעל אהרן גו' כאשר צוה ה'", ולמה נאמר "ויעל אהרן גו' על פי ה"?

ובהקדמה — שהחילוק בין ב' הלשונות מובן בפשטות לבן חמש למקרא, עד כדי כך, שרש"י לא צריך לפרש מאומה, כפי שרואים בפרשתנו גופא:

בנוגע לשידוך של בנות צלפחד — מסופר¹²² ש"ראשי האבות למשפחת בני גלעד גו' בן מנשה ממשפחות בני יוסף" טענו שאם בנות צלפחד ינשאו לאחד מבני שאר השבטים, אזי תגרע נחלתן מנחלת מנשה ויתוסף בנחלת שבט אחר, ועז"נ¹²³ "ויצו משה את בני ישראל על פי ה' לאמר כן מטה בני יוסף דוברים", "זה הדבר אשר צוה ה' לבנות צלפחד לאמר לטוב בעיניהם תהיינה לנשים אך למשפחת מטה אביהם וגו'"; ורש"י אינו צריך לפרש החילוק בין ב' הלשונות, "על פי ה'", או "אשר צוה ה'", כיון שהדבר מובן מעצמו.

וכפי שהבן חמש למקרא יודע כבר הפירוש ד"על פי ה" — כפי שלמד בפ' בהעלותך¹²⁴: "על פי ה' יסעו בני ישראל ועל פי ה' יחנו", שענין זה לא הי' ע"י דיבור מפורש (כמו "אשר צוה ה'"), אלא ע"י רמז וסימן מלמעלה: "לפי העלות הענן .. יסעו בני ישראל ובמקום אשר ישכן שם הענן שם יחנו"¹²⁵.

וכמובן גם ממ"ש ביוסף שפרעה אמר לו "על פיך ישק כל עמי"

(123) שם, ה"ו.

(124) ט, יח.

(125) שם, יז.

(120) נצבים כט, כ.

(121) תבוא כח, סא.

(122) סוף פרשתנו (לו, א ואילך).

(“כל צרכי עמי יהיו נעשים על ידך”)¹²⁶, “ובלעדיך לא ירים איש את ידו גוי”¹²⁷, לשאת כלי זיין¹²⁸ — הרי בודאי אין הכוונה לומר שכל אחד מהמצריים שנשא כלי זיין, הי' צריך לשמוע ציווי מפורש מיוסף לשאת כלי זיין, אלא הפירוש הוא שהדבר נעשה על ידו וברשותו.

ועפ"ז אינו מובן מדוע נאמר כאן “ויעל אהרן אל הר ההר על פי ה'” — הרי בנוגע לכל פרטי הענינים הקשורים עם מיתת אהרן הי' ציווי מפורש, כמ"ש בפ' חוקת¹²⁹ “ויאמר ה' אל משה .. קח את אהרן ואת אלעזר בנו והעל אותם הר ההר והפשט אהרן את בגדיו והלבשתם את אלעזר בנו ואהרן יאסף ומת שם”!?

כא. וכיון שאי אפשר לפרש מ"ש כאן “על פי ה'” שכוונת הכתוב לומר שלא הי' ציווי מפורש, עכצ"ל, שכוונת הכתוב להוסיף ולהדגיש שכל פרטי הענינים החל מעליית אהרן אל הר ההר ועד למיתתו¹³⁰, היו אך ורק “על פי ה'”, היינו, ללא התערבות מלאך המות וכיו"ב.

וכיון שכן, נשאלת השאלה: איך הי' הענין ד"וימת שם"? — ועכצ"ל, ש"מת בנשיקה”.

וזהו שכתב רש"י: “על פי ה', מלמד שמת בנשיקה” — שאין זה פירוש הכתוב (שהרי לא נאמר “וימת שם על פי ה'”, כמו במשה), אלא שמזה שכללות הענין הי' “על פי ה'”, למדים “שמת בנשיקה”.

* * *

כב. בהמשך להמוזכר לעיל (סי"ח) אודות פירוש רש"י על הפסוק “וישמע הכנעני” בפ' חוקת, יש להוסיף ולהתעכב גם על המשך פירוש רש"י:

“יושב הנגב”, “זה עמלק, שנאמר¹³¹ עמלק יושב בארץ הנגב”. ואעפ"כ נאמר בכתוב “וישמע הכנעני”, כיון שהי' נראה כמו כנעני — כי, “שנה את לשונו לדבר בלשון כנען, כדי שיהיו ישראל מתפללים להקב"ה לתת כנענים בידם, והם אינם כנענים. ראו ישראל לבושיהם כלבושי עמלקים, ולשונם לשון כנען, אמרו, נתפלל סתם, שנאמר¹³² אם נתון תתן את העם הזה בידי”.

(130) שבודאי לא היתה בבעלותו של אהרן, שהרי החובל בעצמו חייב בדניי שמים (תוספתא ב"ק ספ"ט).
(131) שלח יג, כט.
(132) חוקת שם, ב.

(126) מקץ מא, מ (ובפרש"י).
(127) שם, מד.
(128) ראה פרש"י עה"פ.
(129) כ, כג-כו.

וצריך להבין:

(א) בילקוט¹³³ — ששם הוא המקור של פירוש רש"י — איתא "לבוש כנעני לבש ולמד שיחת כנענים כו", וכפי שמובא בתוס' במסכת ר"ה¹³⁴ מה ש"סד הפייט בפזמון של פרשת זכור (ע"פ דברי המדרש הנ"ל) כסות ולשון שינה היות כמלך ערד"; ואילו רש"י כותב רק "שנה את לשונו לדבר בלשון כנען", ואילו לבושיהם היו "כלבושי עמלקים"? ולהעיר, שבנוגע להשינוי בב' הענינים ד"כסות ולשון", הנה לכאורה נקל יותר לשנות את הלבוש מאשר לשנות את הלשון, שהרי לימוד לשון חדש דורש משך זמן, כך, שאי אפשר לשנות זאת מהיום למחר, כמו שינוי הלבוש שיכול להיעשות תיכף ומיד. וא"כ, גם אם נאמר שבפשוטו של מקרא אין הכרח ששינוי ב' הענינים, אלא די שינוי בענין א' — הי' לו לרש"י לבחור את השינוי בלבוש, שהוא קל יותר מאשר השינוי בלשון.

(ב) בילקוט: "כיון שבאו, ראו צורת פניהם משל עמלק, ולבושיהן ושיחתן של כנענים"; ואילו רש"י — משמיט "צורת פניהם", וכותב שראו "לבושיהם כלבושי עמלקים, ולשונם לשון כנען"?

כג. ויש לומר הביאור בזה:

דובר כמ"פ שאין ענינו של רש"י להעתיק מדרשי חז"ל, אלא לבאר כל ענין הדורש ביאור בפשוטו של מקרא.

ובנדו"ד: כיון שבמלחמת עמלק ברפידים נחל עמלק מפלה ע"י תפלת משה, כמ"ש¹³⁵ "והי' כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל .. ואהרן וחור תמכו בידיו .. ויהי ידיו אמונה גו'", "פרושות השמים בתפלה נאמנה"¹³⁶ — הרי ביחד עם תכסיסי המלחמה ("סטראטעגיע") וכו', הי' עמלק צריך להבטיח ("באָוואַרענען") שלא יהיו לו צרות מתפלת בני, כפעם הקודמת.

ועל זה מבאר רש"י, שאכן דאג עמלק לכך — ש"שנה כו' כדי שיהיו ישראל מתפללים להקב"ה לתת כנענים בידם, והם אינם כנענים". והטעם שרש"י כותב "שנה את לשונו לדבר בלשון כנען", אף שלכאורה קל יותר לשנות את הלבוש מאשר את הלשון, כנ"ל בהקושיא — הנה הקושיא טוב, והתירוץ פשוט¹³⁷ — "א בעל-הבית שער תירוץ":

(133) יל"ש עה"פ (רמז תשסד).

(136) פרש"י שם, יב.

(134) ג, רע"א.

(137) לשון אדה"ז — לקו"ת נצבים נג,

(135) בשלה יז, יא-יב.

סע"ג.

כדי להטעות את בני"י שיחשבו אותם לכנענים — אין צורך שכל אנשי הצבא ילמדו לדבר בלשון כנען, אלא די בכך שאלו שצועקים ("די שרייער'ס") ומכריזים את הפקודות יצעקו בלשון כנען, וכל השאר ישתקו; משא"כ אם ירצו לשנות את הלבושים — יצטרכו להשיג עבור כל אנשי הצבא "מדים" ("מונדיר") חדשים, שזוהי הוצאה מרובה, וגם דורשת משך זמן.

ורש"י אינו יכול לפרש ש"ראו צורת פניהם משל עמלק" — כי: הבן חמש למקרא למד כבר בפירוש רש"י בפ' וישלח על הפסוק¹³⁸ "בת ענה בת צבעון", "אם בת ענה לא בת צבעון וכו', והודיעך הכתוב שכולן בני ממזרות היו".

וכיון שבני עשו היו מתערבים זה בזה, הרי מובן, ש"עמלק" (שהי מבני עשו) לא היתה לו "צורת פנים" משלו ("א' אייגענער פנים"), כך, שלא הי' שייך להכיר מ"צורת פניהם" שהם "משל עמלק".

ועפ"ז מובן גם מדוע לא יכול רש"י לומר שהיו "לבושיהן ושיחתן של כנענים" (כבילקוט), ובלשון המובא בתוס': כסות ולשון שינה" — כי: ממש"נ בתפלת בני"י "נתן תתן את העם הזה בידי", ולא "את הכנעני", מוכח, שהיתה סיבה שבגללה חשדו בני"י שאינם כנענים, אלא עמלקים. וכיון שלא יכלו להכירם מצורת פניהם, הנה אם היו "לבושיהן ושיחתן של כנענים", לא הי' מקום לחשוד שהם עמלקים. ולכן הוצרך רש"י לפרש ש"ראו ישראל לבושיהם כלבושי עמלקים", ולאידך גיסא, "לשונם לשון כנען", ובגלל זה "אמרו נתפלל סתם... אם נתון תתן את העם הזה בידי".

כד. הביאור בפירוש רש"י ד"ה "דרך האתרים"¹¹², "דרך הנגב שהלכו בה המרגלים, שנאמר¹³⁹ ויעלו בנגב, ד"א דרך האתרים, דרך התייר הגדול הנוסע לפניהם, שנאמר¹⁴⁰ דרך שלשת ימים לתור להם מנוחה"¹⁴¹ —

138) לו, ב. וראה גם פרש"י שם, יב; כד. ש"כשרים היו" — "עלו זה בנגב" (שלח שם, יז). ובכלל אינו מובן: מדוע צריך להזכיר את ענין המרגלים, שזוהי תקלתן של ישראל?! — ולכן מביא רש"י פירוש הב': "דרך האתרים, דרך התייר הגדול הנוסע לפניהם כו'".

139) שלח יג, כב.

140) בהעלותך יו"ד, לג.

141) נתבאר גם שפי' הא' אינו מספיק, כיון שעדיין דרוש ביאור: למה נקראת "דרך הנגב שהלכו בה המרגלים" — על שם, הרי: (א) בודאי לא היו המרגלים היחידים שהלכו בדרך זו, אלא דרך זו היתה עבור כולי עלמא, (ב) דרך זו — לא בחרו המרגלים עצמם, אלא כך נצטוו ע"י משה (בשעה

אך גם פירוש הב' אינו מספיק, ואדרבה, פירוש זה רחוק יותר מפשוטו של מקרא — כי, נוסף על הקושי מדוע נאמר "דרך האתרים" לשון רבים, אינו מובן: מהו הטעם שבגלל

שמ"ש "כי בא ישראל דרך האתרים", אינה השמועה ששמע הכנעני (שהרי השמועה ששמע היא "שמת אהרן ונסתלקו ענני הכבוד"), אלא הכתוב בא לבאר מהו הטעם שבגלל השמועה שמת אהרן, נתעורר דוקא הכנעני להלחם בישראל (אף שגם שאר האומות שמעו זאת); וביאור ב' הדרכים בעבודה: "דרך שהלכו בה המרגלים", ו"דרך התייר הגדול" – הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפס¹⁴² בלקו"ש חל"ח ע' 78 ואילך.

כה. וההוראה מזה¹⁴³ – בנוגע ליציאה לשליחות:

כאשר יוצאים לשליחות, מכתלי הישיבה לעולם – צריך לידע שזוהי "דרך האתרים", לשון רבים, שזהו כללות הענין ד"רשות הרבים", טורי דפרודא¹⁴⁴, ובאופן ש"מראין את הפסולת כו" (כפירוש רש"י על הפסוק "עלו זה בנגב"), ולא עוד אלא שיכול להיות שיפגוש שם את הכנעני-העמלקי, שירצה לקרר ולהחליש אותו מעבודתו,

ואעפ"כ, אין לו מה להתפעל מזה (כולל גם – שלא להתפעל מזה שפוגש יהודי שלמד ויודע פחות ממנו, ולהזהר שלא ללמוד ממנו, אלא אדרבה, ללמד אותו כו'), בידעו שהולך בשליחותו של משה, "התייר הגדול" – "הגדול" דייקא, שלכן, אינו מתפעל מאף אחד, אלא אדרבה: כולם מתפעלים ממנו.

– יש לו אמנם כח הבחירה, ועליו לבחור לילך בשליחותו של משה (ולא לילך בדרך המרגלים), אבל, לאחרי שבחר בכך, שוב אין לו מה להתפעל מהעולם, כיון שהולך בשליחותו של משה.

כו. ולהעיר:

יש מי שטוען: למה לו לצאת לעולם, ל"רשות הרבים", ששם יצטרך להתעסק עם היצה"ר, עם פסולת כו' – מוטב שישאר כאן בברוקלין, ויעסוק בתורה כו'.

היתה ע"י הארון, שהי' "נוסע לפניו דרך שלשת ימים לתור להם מנוחה", והרי ענין זה הי' גם קודם שנסתלקו ענני הכבוד]. ולכן, פירוש הא' הוא היותר קרוב לפשוטו של מקרא. (142) בשילוב שיחת מוצאי ש"פ חוקת תשל"ח (ושם צויין בטעות תשל"ט). (143) ראה גם לקו"ש שבפנים ע' 83 ואילך. (144) ראה תניא ספ"ג.

הליכת בני" דרך התייר הגדול כו", לכן בא להלחם בישראל! [יש מפרשים (פי' הרא"ם), שענין זה בא בהמשך לשמועה "שמת אהרן ונסתלקו ענני הכבוד", שמאז לא היו נוסעים אלא אחרי הארון בלבד. אבל, כד דייקת שפיר, אי אפשר לפרש כן, שהרי בכתוב לא נאמר שבני" הלכו אחרי הארון (שאו אפשר לפרש שנסעו אחרי הארון בלבד, ולא אחרי ענני הכבוד), אלא הכתוב מדבר אודות ה"דרך" – "דרך התייר הגדול הנוסע לפניו", היינו, שסלילת הדרך

ובכן: האמת היא, שגם כאן בברוקלין ישנו היצה"ר, ואדרבה, כמה פעמים ככה!...

הוא טוען שיושב ולומד כו', אבל, הלימוד הוא רק מתי שרוצה ללמוד; אין השגחה, אין קבלת עול, כי אם פריקת עול; מבטלים ומבזבזים את הזמן — "מ'צורייבט די צייט, מ'צורייבט זיך און מ'צורייבט יענעם"; ישנים כמה שרוצים, מסתובבים ברחוב, קוראים עיתונים — שהרי צריכים לדעת מה קורה בעולם, מה קורה בוואַשינגטאָן, מה אמר גוי פלוני ומה אמר גוי אלמוני, ומה קורה עם האפרו-אמריקאים במילוואָקי, אף שאין לו שום השפעה בזה, לא לטוב ולא למוטב כו'.

הוא טוען אמנם שעושה זאת "לשם שמים", אבל האמת היא — שמרמה את עצמו כו', וכידוע פתגם אדמו"ר מהר"ש¹⁴⁵: את הקב"ה — אי אפשר לרמות, וגם את העולם לא מרמים, אלא מאי, הוא מרמה את עצמו, וא"כ, מהו ה"קונץ" לרמות טיפשו?!...

עם כמה יהודים הנחת תפילין במשך החודש האחרון?! — אפילו לא עם יהודי אחד!... ולמה — להיותו נכבד בעמיו!... ובכן, מה עשית עם הכבוד — "אין כבוד אלא תורה"¹⁴⁶ — למדת 18 שעות במשך המעט-לעת?! — בשביל זה אין לו כח; כאשר מבארים ענין ברמב"ם או בפירוש רש"י על התורה — ישן הוא... אבל לטייל ברחוב ולקרוא עיתון — יש לו כח!...

אינך מניח תפילין עם אחרים — הנח תפילין בעצמך, כלומר, עליך לשעבד את המוח ואת הלב, שזהו תוכן ענינה של מצות תפילין, כמ"ש רבינו הזקן בשו"ע¹⁴⁷, והרי שעבוד הלב פירושו — לא לעשות מה שרוצה, אלא אדרבה, לעשות היפך רצונו, שזהו כללות הענין דקבלת עול, וכדאיתא בזהר¹⁴⁸: "כהאי תורא דיהבין עלי' עול בקדמיתא כו'".

וזוהי מעלה נוספת שיש ביציאה לשליחות — ששם אינו יכול לעשות מה שרוצה, כיון שמסתכלים עליו, איך הוא לומד ואיך הוא מתפלל וכו'.

כו. ועוד ענין בזה — ש"התייר הגדול", "ארון ברית ה'", "נוסע לפניהם דרך שלשת ימים":

הוא חושב ש"ארון ברית ה'" נמצא כאן, אבל האמת היא, ש"ארון

(145) ראה גם שיחת י"ב תמוז דאשתקד (147) אר"ח סכ"ה סי"א. וש"נ.
 (146) אבות פ"ו מ"ג.
 (147) ס"כ (תו"מ ח"א... ע'... וש"נ.
 (148) ח"ג קח, א. הובא בתניא פמ"א.

ברית ה"ה הוא ה"תייר הגדול" שנמצא דוקא שם — בריחוק מקום, "דרך שלשת ימים".

וכאשר נוסעים לשם — אין זה בכדי שימנו אותו ל"גענעראַל", ויעניקו לו "מדלי", ורק אז הוא יסע; לא זו היתה דרישת כ"ק מו"ח אדמו"ר; הרבי אמר פעם¹⁴⁹, שנוטלים בול-עץ ("אַ קלאַץ"), מצליפים בו ("מ'גיט אים אַ שמיץ") ונעשה "סייח" ("לאַשעק") שמושך את העגלה...

וכאמור לעיל — סדר ההליכה היא: "עלו זה בנגב", ש"מראין את הפסולת כו", וגם רואה "ערים גדולות ובצורות בשמים"¹⁵⁰, "וזה פרי"¹⁵¹, "כשם שפרי' משונה כך עמה משונה"¹⁵²; ואעפ"כ, לא מתפעלים מזה, כיון שיודעים שהולכים בכח "התייר הגדול הנוסע לפניהם".

ואז מובטחים שיבואו "אל המנוחה ואל הנחלה"¹⁵³ — שהרי הכוונה אינה כדי לייגע ("צו מאַטערן") ח"ו — מנוחה אמיתית כו'.

וזהו גם מה שהנהיג רבינו נשיאנו, כ"ק מו"ח אדמו"ר, שבזמן הקיץ יסעו התלמידים בשליחות ה"מרכז" למקומות הנ"ל¹⁵⁴.

ועי"ז מהפכים את "דרך האתרים", לשון רבים, ועושים ממנה "דרך התייר הגדול"¹⁵⁵.

(154) ראה סה"ש תש"ט ע' 324, ובהערה 61 שם. וראה גם שיחת י"ב תמוז הנ"ל בסופה (תו"מ ח"ו... ע'...). וש"נ.
(155) חסר הסיום (המו"ל).

(149) ראה גם תו"מ ח"י"ג ע' 336.
(150) דברים א, כח.
(151) שלח שם, כז.
(152) פרש"י שם, כג.
(153) פ' ראה יב, ט.

הוספה

בי"ה, א' מני"א תשי"א
ברוקלין

הווי"ח אי"א נו"נ וכו' מוה' דוב בעריש שי

שלום וברכה.

במענה למכתבו מכ"ה תמוז,

(א) עד היכן מגעת תשובה.

כמה מדריגות בתשובה, ובכלל שני סוגי תשובה הם, תשובה תתאה ותשובה עילאה, ובזה תלוי גם הדרגא אלי' מגיעה תשובה המתאימה, וראה כמה פרטים בתשובה באגרת התשובה לרבנו הזקן, בלקוטי תורה פי' בלק ד"ה מה טבו, ושם נסמן, ותשובה היותר עליונה מגיעה בעילוי עד אין קץ, וכמובן מפסק הדין, שאין לך דבר שעומד בפני התשובה (רמב"ם הלכות תשובה סוף פרק ג'). וראה ג"כ זהר חדש סוף פרשה בראשית ד"ה תנו רבנן, על הכל הקב"ה מוחל (כו')

(ב) בפירוש הר"ח (יומא פי' א') במרז"ל גדולה תשובה שמגיעת עד כסא הכבוד, שמפרש שהגיע חטאתו עד כסא הכבוד, דלפי זה אין מכאן ראוי, שהתשובה מגיעה למעלה מזה.

אדרבה זוהי ראוי מוחלטה, שהרי מובן שכפרה על ענין יכולה להיות רק ממה שלמעלה מענין זה, ולא במקום החסרון דהעבירה.

(ג) המקור למה שמצא כתוב שר"ש בן חלפתא הי' אמורא ובזמן לאחר הרשב"י – הנ"ל הוא דעת רש"י בעין יעקב, מו"ק ט' ב'. ובשאלתו שהרי הוזכר במשנה סוף מס' עוקצין.

הנה גם ריב"ל הוזכר שם, ואדרבה לפני ר"ש בן חלפתא, וראה נדה (יח' ב') מתניתין קאמרינן שמעתתא לא קאמרינן, ועיין שם פירוש רש"י, וכבר שקלו וטרו בהנ"ל בכ"מ, ומהם בתוספיו"ט במשנה שם, בסדר הדורות ועוד. ובכלל רשב"ח הוא בסיום תנאים ואתחלתא דאמוראים, וכמו רב דתנא הוא ופליג אף שהי' תחלת אמוראים.

בהזדמנות זו אעוררו על ההכרח בקביעות עתים בלימוד פנימיות התורה,

---

נדפסה בתשורה (הולצברג, תשס"א).

מוה' דוב בעריש: הפטקה, בני ברק.

בלקוטי תורה פי' בלק ד"ה מה טבו: עג, ג ואילך.

שבדורנו נתגלתה בתורת החסידות, שאם בכל הזמנים ובכל המקומות היי הכרח בזה, עאכו"כ בתקופתנו זו ובאה"ק ת"ו ביחוד,

ועיי הפצת המעינות (לימוד תורת החסידות לעצמו ולזולתו) מקרבים את היעוד אשר מבין מצרים אלו נזכה בעגלא דידן עיי משיח צדקנו לקיום היעוד דנחלה בלי מצרים.

בברכה לבשו"ט בכל האמור.

במש"כ ע"ד המסופר בשם בעהמ"ס נועם אלימלך דעצה לשכחה – תשובה שמגעת עד כסה"כ וכתוב אין שכחה לפני כסא כבודך – באם הספור מדויק, כנראה מפרש כר"ח (הני"ל) שמזה מוכח שהתשובה עצמה (למעלה) לפני כסה"כ, ושם אין שכחה. וכדברי אדה"ז בהלי ת"ת פ"ב סע"י.

ועוד להוסיף – שע"פ פי' הר"ח לא יוקשה ממש"כ ביומא על מרז"ל (בפסיקתא רבתי? הובא) בראשית חכמה ש"ג פ"ב, שתשובה "עולה ועומדת לפני כסה"כ שובה ישראל עד הי"א אמר הקב"ה אפי' יש בכס עבירות עד ה' עד כסה"כ שובה ישראל".

לעילוי נשמת

אבינו הרה"ח הרה"ת וכו' ר' שלום דובער ע"ה

בן הרה"ח הרה"ת וכו' ר' יהושע הי"ד

אמנו מרת פרידא בת הרה"ח ר' אלתר אליעזר ע"ה

נפטרה ט' תמוז ה'תש"ס

ליין

נפטר כ"ה ניסן ה'תשכ"ח

בתם, אחותינו מרת רבקה ע"ה בת הרה"ת ר' שלום דובער ז"ל וואלבערג

נפטרה ט"ו תמוז ה'תשנ"ה

ת. נ. צ. ב. ה.

נדפס ע"י בנם וכלתם

הרה"ת ר' יוסף יצחק וזוגתו מרת רבקה נעמי

ומשפחתם שיחיו לאורך ימים ושנים טובות

ליין